

ozirajoči se za onim sokolom pojemo raje »Zvonikarjevo« starega našega Potočnika:

„Zvonovi, zvonite!
Na delo budite!“

Da, da, *na delo!* — Druga slika! Skrit pod predpustno masko anonimnosti je »kritik« »Slovenskega Naroda«, pišoč o prvi številki »N. A«, ovekovečil sledečo modrost: »Glede kritike povdarja list, da se bo posluževal onega merila, ki je pri drugih kulturnih narodih v rabi, ter odklanja takozvano relativno kritiko. To je čisto gotovo edino pravilno stališče, *in upamo, da se ga bo list od 2. številke dalje res držal*«. Punctum! Dixit et . . . »Slovenski Narod« nam bo dovolil, da gojimo tudi mi svoje predpustne nade. Tako na pr. upamo, da se bo »Slovenski Narod« od 400. številke tekočega letnika — ki izide menda na predpustni praznik sv. Neboganikolija — držal sicer prav postnega principa: Utemeljaj, kar trdiš! A, kakor namignjeno, »naš up bo šel po vodi.« »Slovenski Narod« dixit et salvavit animam — *nostram*. Kajti koj smo si mislili, da, če »Slovenski Narod« zabavlja in nas iz zasede in zahrbtno napada, nas vsaj »Slovenec« ne bo zdelal. In prav smo imeli. Drugi slovenski listi so vsprejem poslani jim prve številke kvitirali s sledečo opombo: . . . . .?! *Nihil dixerunt et solvaverunt iterum animam nostram*. Drugače bi namreč bila izpadla sodba morda prav uničujoče: »Vse za nič.« . . . Tako se trudijo naši listi na vse načine, da nas podpirajo pri našem nehvaležnem delu — seveda le o predpustu in s predpustnimi sredstvi!

„Popotnik“, Pedagoški in znanstven list, prinaša v 1. letošnji številki članek H. Druzoviča „Poučujmo petje po notah!“ in obširno oceno Druzovičeve »Pesmarice« za ljudsko šolo, ki jo je spisal Cvetko.

Naše skladbe.

Iz prebogatih produkcij glasbenega materijala med Čehi in iz pomanjkanja slovenskih glasbenikov po poklicu izcimila se je čudna prikazen češko-slovenskih muzikov. *Nedved, Foerster* sta postala i po smeri in vsebini ustvarjanja več ali manj Slovenca; mlajši, kakor *Hoffmeister, Procházka*, so obdržavali v glavnih potezah svoj narodni češki značaj in so se tudi vrnili zopet v svojo ožjo domovino. Vsi pa so žive ilustracije k presresni besedi: Umetnost gre za kruhom. Da vendar hkratu opazujemo drug, še čudnejši fenomen izseljevanja slovenskih umetnikov v tujino (Jenko, Vilhar, Čerin), ki variira staro pesem o proroku v domovini, nam bi moralo dati povoda, da bi pre-mišljevali resno o vzrokih teh prikazni, predvsem pa delo naših umetnikov višje cenili, kakor se to zgodi. Na vsak način nas veže vez hvaležnosti na one Slovane, ki nam posojajo drage volje svojo moč in inteligenco ter nas delavno podpirajo pri zgrajenju domače muzikalne literature.

Topot pozdravljamo prvokrat v naši sredini češkega skladatelja *Adolfa Feixa*, ki se predstavlja širši javnosti takoj s »Slovensko rapsodijo«. Rojen dné 18. februarja 1872 v Jabloncih na Češkem izvežbal se je v glasbenih strokah na konzervatoriju v Pragi, kjer so mu bili učitelji ravnatelj Skuherský in profesorji Klíčka, Foerster, Kaan, Blažek, Stöker, Knüttel. Leta 1893 je postal vojaški kapelnik, v kateri lastnosti je služboval 15 let na Ogerskem. Od 1. decembra 1908 vodi »Glasbeno Matico« v Celju (podružnico Ljubljanske »Glasbene Matice«), kjer poučuje klavir, gosli, harmonijoslovje, glasbeno teorijo in petje. Med njegovimi skladbami je omeniti Gregorjansko mašo, simfonijo in več skladb za orkester, za zborovo in solo-petje in za klavir.

Nadejamo se, da napravimo našim naročnikom veliko veselje z objavo njegove »Slovenske rapsodije«.*) Lahka, učinkljiva

*) V grškem starem veku so bile rapsodije (od ῥάπτεω, šivati in ῥῶδή, napev) odlomki večjih epskih pesnitev, ki so jih peli »rapsodi« ob spremljevanju inštrumentov (slični srbskim guslarjem). V modernem zmislu besede je rapsodija inštrumentalna fantazija, sestavljena iz narodnih pesmi. Slavne so ogerske, španske, norveške, slovanske rapsodije, (Liszt, Raff, Lalo, Dvořák i. t. d.).

in zelo ljubka kompozicija je to, prikupljiva že po domačih zvokih, ki jih je skladatelj obdeloval fino in vendar enostavno. Skladbo prednašaj**) osobito v prvem delu strogo ritmično, natančno opazujoč vestno označene fraze. Nežno in lahko naj teče s »Tempo Allegro« zaznamovani odstavek (a-mol), mehko in pevaje, a ne prepočasi začetek trija. Z »Grandioso« nadpisani del (d-dur) se igra močno in prav široko s strogo ritmiziranimi, a ne preveč poudarjenimi trijolami v levi roki. Drugi »Grandioso« (c-dur) sme biti še nekoliko močnejši in širši od prvega.

Šantel ni novotar; naši prijatelji ga že poznajo. Zaljubljen jedinole v mehke, okrogle poteze gladke melodije, učinkuje tudi jedinole z njo. Šantlova priprostost je neumetna, prirojena, izvorna. Ko je danes priobčeno pesem o galebih pel, je moral stati sam Mozart za njim, sladko smehljajoč, z onim ljubko-rezkim obrazkom, kakoršnega ga je naslikal Tischbein; gledajoč mu čez ramo v note zašepetal mu je eno svojih najljubeznijših pesmi, katere zemeljski odsev so Šantlovi »Galebi«.

Iz te morske idile nas splaši *Gerbič*, sledeč krvavo-glasnim bojnim klicem pesnika-vojaka Maistra. Močan kakor napeta mišica, z ritmiko, ostro kakor meč, (posebno tam, kjer se bojujejo glasovi s kontrapunktnim rapirjem), je njegov moški zbor »V boj« od krvi in hrupa hlapeča, veselo-pogumna vojna slika. Pevci se bodo morali varovati prenašljenja, posebno proti koncu.

Vrnivši se na svoj mirni dom se srčno veselimo *Adamičevih* »Otroških pesmi«, dveh dražestnih malenkosti priproste, vendar nikakor ne navadne vsebine. Pozdravljeni taki učitelji, ki znajo z našimi Janezki in Metkami tako ljubko in hkratu tako pametno kramljati. Tu objavljena kosa sta nadaljevanje z »Uspavanko« (glej letnik VIII., str. 68) otvorene publikacije. Našim malim in velikim otročičem v glasbi smemo razodeti, da imamo še celo Miklavževo torbico polno teh mikavnih bagateljic.

Zaključek današnjega kola je *Schwabov* moški zbor »Večer na morju«, ki udarja zopet na narodno struno. Pesem zahteva zelo fino cizeliranega prednašanja, da se ubranosti polna poezija ne prevrača v banalnost. Tempo je Allegretto tranquillo, pravi gondoljerski tempo, z naglasom na *tranquillo*, torej prav mirni, zmerni allegretto. Prehitro časomerje bi pokvarilo ves vtisk. Mi si mislimo predavanje tega po našem mnenju zelo učinkovitega zbora na ta način, da se začenja *ppp*, kakor bi se pelo nekje na čolnu, zelo daleč zunaj na morju, ob brenkajočem spremljevanju kitare, ki ga markirajo bolj kratko, portamento, a la piccato prednašani basi. Najprej se razločujejo samo temeljni toni spremljevalnih basovih glasov, potem šele melodija v tenorju, čim dalje tem glasneje. Čoln privesla. Čisto blizu bi bila pevska družba začetkom v $\frac{6}{8}$ taktu pisanega dela, ob čigar ponovitvi (sempre meno mosso) bi se zvoki zopet oddaljevali, postajali čim dalje bolj tihi in se slednjič popolnoma izgubljali v neskončnih prostorih tajinstveno-tiho pluskajočega, zatemnečega morja.

Kaka poezija! Pevovodje, poskusite, za uspeh vam jamčimo. A brez vročega truda ne pojde!

Krek

Zapiski.

Dve novi operi laškega skladatelja *Leoncavalla* ste bili uprizorjen prvič v Rimu. Opera »Maja« je vsled revnega libretta in plitve iznajdbe popolnoma propadla, dočim je imela komična opera »Malbrough« odločen uspeh.

Foersterjevo opero »Gorenjski slavček« bodo uprizorili v češkem narodnem gledišču v Brnu.

Nova enodejanska opera »Suzanina skrivnost« skladatelja *Wolfa-Ferrarija* je doživela dne 4. decembra 1909 svojo prvo uprizoritev v Monakovski dvorni operi. Kritika imenuje glasbo duhovito, okusno, dovtipno, fino v harmoniki, ritmiki in inštrumentaciji. Najmanj je ugajala melodična iznajdba, ki je mestoma neizvirna, sloneča na Mozartu in Rossiniju. Delo, ki ga je dirigiral S. Mottl mojstrsko, je bilo sprejeto s srčno simpatijo.

**) Migljaji, ki jih podajamo o naših skladbah na tem mestu, niso morda avtentične interpretacije ali vsaj avtorizovana navodila. Torej nimajo drugega pomena kakor mnenje kogar-koli.